

וספרתם לכם - חפזון מול מתינות בעבודת ה'

ספר ויקרא פרק כג

(טו) וספרתם לכם מפקרת השבת מיום הביאכם את ע' מר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה:
(טז) עד מפקרת השבת השביעת תספרו ממשים יום והקרבתם מנחה קדשה ליה' זה:

ספר צדקת הצדיק - אות א

(א) בס"ד קונטרס קראתיו צדקת הצדיק בשנת צדקו"ת אה"ב [תר"ח לפ"ק]:
ראשית כניסת האדם לעבודת ה' צריך להיות בחפזון כמו שמצינו בפסח מצרים שהיה נאכל בחפזון ולא פסח דורות. מפני שהתחלה לנתק עצמו מכל תאוות עולם הזה שהוא מקושר בהם צריך לשמור הרגע שמתעורר בו רצון ה' ולחפוז על אותו רגע למהר לצאת מהם אולי יוכל. ואחר כך שוב ילך במתינות ולאט כדין פסח דורות:

עולת ראייה / חלק א / עמוד עד

בא"י, אמ"ה, המכין מצעדי גבר. נפלאים הם צעדי האדם, פלאי פלאים ישנם במשקל המכוון, שהאדם זקוף הקומה, העומד על בסיס צר ככפות רגליו, יוכל עוד להתנועע חליפות במהירות ככה נפלאה, ולא יפול לארץ. רק השווי הנפלא של המשקל, והכח החיוני הפועל בחכמת אלהים נפלאה בשיטת העצבים, העורקים, המיתרים והגידיים, המתחסיים לכל אברי התנועה, הלוקחים חלק במהלך האדם, זהו היסוד המכין את המצעדים ביושר הלזכר. המבנה הזה, המלא צדקת מאזנים ושווי נפלא בחומר האדם, בודאי מושפע הוא וגם משפיע, על התכונה הנפשית של האדם, המלאה כחות הפכיים ומתנגדים, ותעודתה הנכונה היא לשקול את מהלכיה, להעמידם על בסיס השווי הצדק והיושר, ואז יאיר אור החיים העדינים בנפש האנושית והחכמה, והאושר הרוחני, תקון המדות ותקון המעשים, תקון הדעות ותקון הרגשות, במדה נכונה, יבאו עמהם, להוליך את האדם בדרך ישרה במהלך חייו בכלל. ועל כל המובנים הללו, בשכלולם ואחודם, הננו מברכים בשמחת נפש למכין מצעדי גבר.

ספר מסילת ישרים - הקדמת הרב המחבר זצ"ל

והנה כל אלה כללים צריכים פירוש גדול. ומצאתי לחכמינו ז"ל שכללו החלקים האלה בסדר וחילוק אחר יותר פרטי ומסודר לפי ההדרגה המצטרפת בהם לקנות אותם על נכון. והוא מה שאמרו בברייתא, הובאה במקומות שונים בש"ס ואחד מהם בפרק לפני אידיהן (דף כ), זה לשונו: מכאן אמר רבי פינחס בן יאיר: "תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיזות, נקיזות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי חסידות, חסידות מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי רוח הקדש, רוח הקדש מביאה לידי תחית המתים":

יסוד האמונה השלמה שבלב נובע הוא מתוך מעמק סגלת הנפש שבישראל.
לעמתו מכון קרבן העמר של שעורים, מאכל בהמה, הנוטה רק לרגש הטבעי.
אחריו ועל גביו בא יסוד העלוי השכלי והלמודי.

אמנם חלשת האדם גורמת, שבהיותו מכשר למחקר שכלי יחלש בו יסוד הנטייה האמונית,
ובהיותו שלם באמונה הוא עלול למעט בהשקלה וחכמת לב.

אבל תכלית דרך הישרה היא, שכל כח ל'א ימעט את חברו, ול'א יתמעט על ידו, כי אם יתגלה בכל
מל'א עזו, כאלו היה הוא השולט לבדו.

כח האמונה צריך שיהיה שלם כל-כך כאלו אין לו שום אפשריות של ספקר, ולעמת זה צריך שיהיה
כח החכמה כל-כך מעלה ומזרח כמו ל'א היה כלל כח של אמונה בנפש. "אדם ובהמה – ערוסים
בדעת ומשימים עצמם כבהמה

. אכן זאת היא מורשה מיסודת לישראל, שהאמונה הקימה היא אצלם טבעית, מצד הפורשה הגלויה
של גלוי שכונה, "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה – הנסה אל הים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי"

. ולהפך, הכפירה היא אצלם בלתי-טבעית, ואפשרית רק על-ידי העזה של שקרון, שמתוך עקשות או
תאוות. מה שאין כן באמות העולם, שמציאות האמונה אצלם היא דוקא על-ידי שקרון, כי ל'א נלו
להם ענינים מוחשיים גדולים על יסודי אמונותיהם, על כן אין טבעם האנושי גוזר להאמין כי-אם
ההסקמה המשכרת וההתגברות על הטבעיות. ועל כן טובה מאד לישראל תמימות האמונה
בפשטותה, שהיא גם-כן מברכה כיום בהיר, "ברה כחמה"

ולפיכך מחבר הוא פסח לעצרת על-ידי ספירת העמר שבבית המקדש, שהיא מחברת את מנחת
השעורים, מאכל בהמה, נטית הרגש הטבעית, אל החטים, מאכל אדם, העלוי השכלי הרוחני, "עץ
הדעת חטה היה"

. ושני הכחות היסודיים האלה מגלים את כל מל'א ערכם ופעלתם, במעמקי הנפש ומרכבי החיים,
בהופיעם כל אחד בצורתו העצמית השלמה, באין שום דבר מעיק לו כלל, ובהתנגסם והתקשרם יחד
למערכה אחדותית עליונה.